

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ι. Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Πνευματική ζωή των Ελλήνων της Αντίς
Αμπέμπα:

Ο Ιωάννης Θωμόπουλος, διετέλεσε γυμνασιάρχης και καθηγητής του Ελληνικού Σχολείου της Αντίς Αμπέμπας (1952-56) και σε άρθρο του, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Νέα Εστία» το 1955, αναφέρει για την πνευματική ζωή των Ελλήνων της Αντίς Αμπέμπα:

Για τους αγαπητούς αναγνώστες της «Νέας Εστίας» θα προσπαθήσω, στα μέτρα που επιτρέπουν οι φιλόξενες σελίδες της, να δώσω ένα σύντομο σκίτσο της πνευματικής ζωής των Ελλήνων της Αιθιοπίας. Η Ελληνική Παροικία της Αδδής Αμπέμπας είναι καινούργια. Εύκολα διαπιστώνεις πως έχει τα προτερήματα και τα ελαττώματα του παιδιοῦ, του νεαροῦ ὀργανισμοῦ. Βρίσκεται στο σχημασμό της. Αγωνίζεται τὸν ἀγῶνα τοῦ καλοῦ, με πολλές δυσχέρειες, να βρεῖ το δρόμο της και να συγκροτήσῃ την πρόσωπικότητά της μέσα στην ευλογημένη και φιλόξενη αιθιοπική χώρα.

Μιά ἀπὸ τις δυσχέρειες της είναι ἡ ποικίλη ἀνομοιογένεια στη σύνθεση της. Ἐτσι οι επιστήμονες της και γενικώτερα οἱ πνευματικοί της ἀνθρωποι ἔχουν πολὺ δύσκολο ἔργο να ἐπιτελέσουν για να βελτιώσουν και να ὑψώσουν το πολιτισμικὸ κλίμα της Παροικίας μας. Σημειῶνω ἐδῶ μερικά σημεία που συνθέτουν τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἀιθιοπικῆς πρωτεύουσας.

Αφανῆς, ἀθόρυβος, σεμνὸς προστάτης των ἐδῶ Ἑλλήνων, εμπνευστῆς ἢ ἐμπυχωτῆς καλῶν ἰδεῶν και πραγματώσεων για τη βελτίωση της ζωῆς τῶν ὁμογενῶν μας είναι ο Εξοχώτατος Βιτωῶδης σεβαστὸς Καθηγητῆς κ. Ιάκ. Ζερβὸς, ἰδιαίτερος ἰατρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Χαῖλε Σελάσιε.

Ἡ Αδδὴς Αμπέμπα εἶναι ἡ ἔδρα του Μητροπολίτου Αζώμης και πάσης Αιθιοπίας και κυρίου Νικολάου. Ἡ μεγάλη του κατ' Ἐκκλησίαν και Κόσμον μὸρφωσή του, ἡ ἐμπειρία του τῶν ἐδῶ ἀιθιοπικῶν και ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἔχει 27 χρόνια στὸν ἐδῶ ἀρχιεπισκοπικὸ του θρόνο, τὸ μεγάλο του κύρος στην ἀιθιοπικὴ Κυβέρνηση και στην ἀιθιοπικὴ κοινωνία, τὰ συγγράμματά του και ἡ δραστηριότης του ἀποτελοῦν ἕνα μεγάλο κεφάλαιον πνευματικὸ του ἐδῶ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Αὐτοκράτορας Χαῖλε Σελάσιε τοῦ παρεχώρησε ἕνα οικόπεδο, ἀπέναντι στα ἀνάκτορα, για να ἰδρῦσῃ μητροπολιτικὸ μέγαρο της Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Μερικὲς συνηθισμένες δυσχέρειες καθυστέρησαν τὴν οἰκοδομή. Τώρα, με τις σοφές και δραστήριες φροντίδες τοῦ Πρεσβευτοῦ μας κ. Δ. Παπά, το κτίριο, κτήμα της Ἑλλην. Κοινότητος, ἐλπίζουμε να ἀποπερατωθῇ σύντομα με τὴν πρόθυμη ἀρωγῆ τῶν ἐδῶ Ὁμογενῶν και να ἀποκτήσῃ ἡ Παροικία μεγαλοπρεπὲς Μητροπολιτικὸ Μέγαρο.

Πριν ἀπὸ λίγους μήνες ἦλθε στην Αἰθιοπία ως Πρεσβευτῆς της Ἑλλάδος ὁ λαμπρὸς και σοφὸς διπλωμάτης κ. Δημήτρης Παπάς, ἀληθινὸ σέμνωμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη του μὸρφωση, ἡ πολὺχρονη πείρα του και ἡ ἀνώτερη ἀνθρωπιὰ του δίνει τὴν νεανικὴ ζωντάνια στην ὅλη του δραστηριότητα. Καὶ ἡ ἐξαιρετῆ κυρία Παπά πρωτοστατεῖ σὲ κάθε ἀνώτερη Ἑλληνοπρεπὴ προσπάθεια.

Ἐτσι στη δημιουργικὴ πνοή της Πρεσβείας μας και του Γιώργου Ταλάνου ἡ πρωτοβουλία βρήκε στὴν καλὴ και τὴ γλυκειὰ της ὥρα: ἰδρυσε ἕνα «Ερασιτεχνικὸ Συγκρότημα». Λίγοι οἱ ἐκλεκτοί του:

Λίνα Τουλούπα, Εἰρήνη Παπαδάτου, Μαίρη Ταλάνου, Μαίρη Βιρβίλη, Δήμ. Παπαδάτος, Χαρ. Μιχαηλίδης, Βασ. Φόβος, Νικ. Στουραῖτης. Αὐριο θ' αὐξηθοῦν οἱ ἐρασιτέχνες. Σκοπὸς του «Ερασιτεχνικοῦ Συγκροτήματος» είναι: α) να ὑψώσῃ τὸ καλλιτεχνικὸ ἐπίπεδο της Παροικίας, β) να ὑπηρετήσῃ ἀνώτερες ἀνάγκες ἀνθρωπιστικῆς τοῦ ἐδῶ Ἑλληνισμοῦ, γ) να δείξῃ στὶς ἄλλες ἐδῶ Παροικίες τὴν πολιτιστικὴ σπουδαιότητα του Ἑλληνικοῦ στοιχείου, δ) τὰ παιρῶσῃ ἔργα Ἑλλήνων και ξένων συγγραφέων και ε) να ὀργανώσῃ λογοτεχνικὲς συγκεντρώσεις για ἀπαγγελίες, διαλέξεις κ.λ.π.

Ὁ ηθοποιὸς κ. Γιώργος Ταλάνος, είναι το ἄλλοτε στέλεχος του Ἐθνικοῦ Θεάτρου, τώρα μόνιμα ἐδῶ ἐγκατεστημένος ἐδῶ, ὅπου ἔχει ἰδρῦσει και ἕνα φωτογραφικὸ στούντιο. Ἐτοίμασε και ἐδίδαξε στη μεγάλη αἴθουσα του Ἑλληνικοῦ Σχολείου τὸ ἔργο τοῦ Ἀγγελου Τερζάκη «Ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας», ποῦ ἐδῶ, νομίζω, προτοπαίχθηκε: το ψυχικὸ δρᾶμα ἑνὸς καθηγητοῦ. Τὸ ἔργο είναι καλὰ ψυχολογημένο και σκηνοθεσία του ἀριστοτεχνικῆ. Τῶν ηθοποιῶν το παίξιμο ἐπίσης γενικὰ πολὺ καλὸ. Στη μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ ἔργου συνετέλεσαν πολὺ και τὰ υπέροχα σκηνικά του γνωστοῦ καλλιτέχνη μας κ. Βάσου Γερμενῆ, τὸν ὅποιον καταχειροκρότησαν ὅλοι στὸ τέλος τῆς παραστάσεως.

Ἡ Παροικία τῆς Ντιριντάνας, ἴσως ἡ καλύτερη ἀνασυγκροτημένη και μονιασμένη ἑλληνικὴ παροικία της Αιθιοπίας, με τὸν ἐξαιρετὸ πρόεδρό της κ. Βαλεντῆ ἐζήτησε να παιχθῇ και ἐκεῖ τὸ ἔργο. Καὶ εἶχε και ἐκεῖ πολλὴ ἐπιτυχία. Τῶν παραστάσεων αὐτῶν οἱ εἰσπράξεις θα διατεδοῦν, ὅπως δηλώθηκε στα προγράμματα, για τὴν ἰδρυση Δανειστικῆς Βιβλιοθήκης. Ἡ ἰδέα τῆς Δανειστικῆς Βιβλιοθήκης οφείλεται στὸν πρεσβευτῆ μας κ. Δημ. Παπά. Ἡ ἀκούραστη κυρία Παπά και ἡ κυρία Λίνα Τουλούπα τοῦ πρώτου Γραμματέα της Πρεσβείας μας ἔχουν ἀναλάβει τὴν πραγμάτωση τῆς ἰδέας αὐτῆς και ἐλπίζουμε σύντομα να κατορθώσουν πολλὰ πράγματα.

Μιά ἄλλη ὠραία προσπάθεια είναι ἐπίσης τὰ «Μουσικὰ Απογεύματα», ποῦ ἐγένοντο πρώτα σε φιλικὰ σπῆτια και τώρα, με τὴν πρωτοβουλία της Πρεσβείρας Κυρίας Παπά, στην αἴθουσα ἑορτῶν τοῦ Σχολείου, με εὐρύτερη συμμετοχή, παροίκων. Προ μηνῶν ἰδρῦθηκε ὁ «Σύλλογος τῶν Αποφοίτων Γυμνασίου» με τὴν εὐγενικὴ προσπάθειά να συμβάλῃ στην ἀνάπτυξη της πνευματικῆς ζωῆς τῆς Παροικίας.

Δυο λόγια θα σταθῶ να πῶ ἐδῶ για τὸ μουσικὸ κ. Σπύρο Θεοχαρόπουλο. Ἐδῶ υπηρετεῖ ὡς ὀργανωτῆς τῆς Σχολικῆς Χορωδίας και ψάλτης στην Ἐκκλησία μας. Είναι γνωστὸς οἱ ἐπιτυχίες του στην Ἑλλάδα με τις «Παιδικὲς Χορωδίας». Είναι ἕνας σεμνὸς

καλλιτέχνης δοσμένος στην Τέχνη του. Αν βρή περισσότερη κατανόηση και περισσότερη συμπαράσταση και ενίσχυση, δ' αποδώσει αξιόλογη καλλιτεχνική εργασία στον έδω Ελληνισμό.

Έναν έπαινο θα πώ για την επίμονη προσπάθεια του μοναδικού έδω Πρακτορείου Τύπου, που το διευθύνει ο άκούραστος Άργος κ. Γιώργος Γιαννόπουλος και το τελειοποιεί συνεχώς ολόκληρη ή οικογένειά του. Εξυπηρετεί τους ξένους και τους Έλληνες στην προμήθεια έφημερίδων, περιοδικών και βιβλίων από όλο τον κόσμο. Η άκούραστη εργασία του και το οργανωτικό του δαιμόνιο αποτελούν μια πολύτιμη προσφορά που αξίζει κάθε έπαινο. Έδω πρέπει να σημειώσω και του σεβαστού κ. Α. Καββαδία το όνομα, ο οποίος για την έξαιρετη δράση του έδω έχει παρασημοφορηθεί και από την αίθιοπική και από την ελληνική Κυβέρνηση. Στην καλλιτεχνική ζωή της Αιθιοπίας συμβάλλουν αξιόλογα και αξιέπαινα δύο λαμπροί Έλληνες καλλιτέχνες, ο ζωγράφος κ. Βάσος Γερμενής και ο γλύπτης κ. Κώστας Γεωργακάς. Και οι δύο έχουν κοσμήσει με διαλεχτά έργα τους πολλά κρατικά κτίρια ως επίσημοι καλλιτέχνες της Αυτοκρατορικής Κυβερνήσεως της Αιθιοπίας. Σε άλλη ανταπόκρισή μας θα μιλήσουμε διεξοδικότερα για τα έργα των εξαίρετων αυτών καλλιτεχνών, που τιμούν την Ελλάδα στην Αιθιοπία.

Δεν είναι μικρή ή συμβολή στην πνευματική και καλλιτεχνική ζωή της Παροικίας μας που προσφέρουν οι δύο ελληνικοί κινηματογράφοι μας με τα ελληνικά φίλμ που φθάνουν ως έδω. Έτσι η Παροικία μας γνωρίζει από πιο κοντά τους καλλιτέχνες μας του κινηματογράφου και παρακολουθεί με χαρά και ίκανοποίηση την προκοπή της ελληνικής κινηματογραφίας. Ο Πρεσβευτής μας κ. Δ. Παπᾶς έφρόντισε και έφερε πολύ έπιτυχημένα ελληνικά τουριστικά φίλμ, που τα έπρόβαλαν έδω δωρεάν και έδωσαν άλησμόνητες αισθητικές απολαύσεις και τόνωσαν το πατριωτικό συναίσθημα. Βασικό πνευματικό κέντρο της Παροικίας είναι το Σχολείο. Πλήρες Δημοτικό και Γυμνάσιο.

Στεγάζεται σε λαμπρό και μεγαλοπρεπές Ιδιόκτητο της Κοινότητος κτίριο, που το ίδρυσε η πρωτοβουλία και άποστολική τόλμη του Προέδρου, τότε 1947, κ. Γεωργίου Καλογεροπούλου.

Αν ύψωθή το Σχολείο τουτο στο επίπεδο που πρέπει, θα είναι το σημαντικώτεο πνευματικό ίδρυμα και το καμάρι του έδω Ελληνισμού. Ένα από τα σοβαρώτερα desiderata της Παροικίας μας είναι μια Ελληνική Λέσχη. Πιστεύουμε ότι αν κατανοηθή καλύτερα και βαθύτερα η σημασία της Λέσχης από τοπική, έθνική και κοινωνική άποψη, θα κατορθωθή να νικηθούν όλες οι δυσκολίες και θ' αποκτήσουν και οι Έλληνες, όπως αρμόζει, την πολύτιμη Λέσχη τους.

Στην πνευματική ζωή της Παροικίας συμβάλλει και ο «Ολυμπιακός Σύλλογος», που τον ίδρυσε και τον έμψύχωσε με ιδρώτα και θυσίες οικονομικές ο κ. Γιώργος Μυριαλής και τώρα την άναδιοργάνωσε ο ενθουσιασμός του κ. Γιάννη Β. Βελισσαρίου.

Τον Όλυμπιακό τον έκράτησε αρκετά χρόνια σε άκμή και δράση κυρίως η άνώτερη άνθρωπιά, η δραστηριότητα του κ. Γιώργου Μυριαλή. Στη βάση του ο Ολυμπιακός είναι «Αθλητική Ένωσις», αλλά με την εύρύτατη σημασία του όρου «αθλητισμός». Η πρόθυμη συνεργασία πολλών φίλων του κ. Μυριαλή και του Αθλητισμού έκανε τον Όλυμπιακό ένα λαμπρό Σωματείο με δικό του νοικιασμένο γήπεδο και έντευκτήριο και με αξιέπαινη δράση.

*Από πέρυσι αρχίζει η δεύτερη περίοδος του Οργανισμού αυτού, όταν ανέλαβε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο με πρόεδρο τον κ. Γιάννη Βελισσαρίου, αντιπροέδρους τον άριχιτέκτονα κ. Αλέκο Μυριαλή και το γιατρό κ. Γιώργο Κιούση, ταμία τον οικονομολόγο κ. Αλκη Μαγδαληνό, Γενικό Γραμματέα τον κ. Κώστα Στατηρά και συμβούλους τους κ. Αθαν. Καλογερόπουλο, Αν. Κάλο, Μ. Σαραγά, Δαμιανό Παπαϊωάννου, Ι. Παπατζήμα και Εμμ. Δριτσώνα.

Το νέο Διοικ. Συμβούλιο αποφάσισε να εύρύνει τους τομείς της δραστηριότητός του. Ίδρυσε τμήματα: αθλητικό, καλλιτεχνικό, πνευματικό, με δική του το καθένα πρωτοβουλία και άυτοτέλεια.

Τώρα πρόκειται να αγοράσει δικό του μεγάλο οικόπεδο, όπου θα έγκαταστήσει τα γήπεδά του, τη Λέσχη, τις διάφορες αίθουσες και τα Γραφεία του.

Τα καλλιτεχνικά Τμήμα με σύμπραξη του «Ερασιτεχνικού Θεατρικού Συγκροτήματος», ανέβασε τις «Φουσκοθαλασσιές» του Δημήτρη Μπόγρη. Ήταν μια παράσταση άσογη, που έδώρισε στην Παροικία μας μιάν από τις καλύτερες αισθητικές απολαύσεις των τελευταίων χρόνων. Εξάιρετα ήσαν επίσης τα σκηνικά του ζωγράφου μας κ. Βάσου Γερμενή. Το όλόφωτο αυτό θαλασσογράφημα έδω πάνω στην αίθιοπική πρωτεύουσα, που απέχει πολλές εκατοντάδες χιλιόμετρα από την Ερυθρά Θάλασσα και πολλές χιλιάδες χιλιόμετρα από το γαλανό Αιγαίο, ξύπνησε έντονες νοσταλγίες και προκάλεσε τον ένθουσιασμό των θεατών.

Τα μέλη του θιάσου ήσαν οι κυρίες Λίνα Τουλούπα, Μαίρη Ταλάνου και Μαρία Τσοπάνου, οι δεσποινίδες Μαίρη Βιρβίλη, Ελένη Γκόνη και Ολγα Στατηρά και οι κύριοι Γιώργος Γαλάνος, Αλκης Μαγδαληνός, Δαμιανός Παπαϊωάννου, Βασ. Φόβος, Νίκος Μαγδαληνός και Αντ. Παπαβασιλειάδης. Η τόσο καλοπαιγμένη, μα και τόσο καλογραμμένη αυτή νησιώτικη ηθογραφία ήταν συγχρόνως και τόνωση του πατριωτικού μας συναισθήματος.

Για την άνάπτυξη της πνευματικής ζωής της Παροικίας μας εγκαινιάζει τώρα ο Όλυμπιακός με το Πνευματικό και το Καλλιτεχνικό του Τμήμα μια νέα προσπάθεια, της οποίας πολύ σύντομα θα φανούν οι καρποί.

Ι. Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

